

VÝROČNÍ ZPRÁVA

ČESKÉ SPOLEČNOSTI ORNITOLOGICKÉ

2013

birdlife.cz

Slovo ředitele

S ptáky a přírodou se každý z nás setkává doslova na každém kroku. Českou společnost ornitologickou před 87 lety založili a dodnes tvoří lidé, kteří si přítomnost přírody v našich životech nejen uvědomují, ale aktivně ji pozorují, zkoumají a chrání. ČSO je členskou organizací stavějící svoji odbornou i ochrannářskou práci na lidech, s lidmi a pro lidi. Věříme, že i v dnešním světě mohou žít lidé moderně, a přitom obklopeni přírodou, zdravě, v bohatství těla i duše. Právě ptáci nám mohou tyto myšlenky každodenně připomínat.

Výroční zpráva, kterou právě otvíráte, je krátkou exkurzí do bohaté činnosti ČSO v roce 2013, do činnosti pro ptáky i pro lidi. Všem vám, kteří jste této práce jakkoli účastni, patří naše veliké poděkování!

Zdeněk Vermouzek, ředitel

Název organizace: **Česká společnost ornitologická**

Sídlo: **Na Bělidle 34, 150 00 Praha-Smíchov**

IČO: **49629549** DIČ: **CZ49629549**

Právní forma: občanské sdružení (od r. 2014 spolek)

Číslo registrace: **VSP/1-3301/90-R** u Ministerstva vnitra

Spolkový rejstřík u Městského soudu v Praze: **L 1371**

Statutární orgán: **výbor ČSO**

Statutární zástupci: **Zdeněk Vermouzek, Jiří Flousek, Jaroslav Cepák**

Bankovní spojení: **1922224339/0800**, Česká spořitelna

Transparentní účet pro dary: **2800277111/2010**, Fio banka

Mezinárodní značka knihovny (sigla): **ABE192**

Působnost: **Česká republika**

Předseda: **Jiří Flousek**

Výbor: **Tomáš Bělka, Václav Beran, Jaroslav Cepák, Martin Fejfar, Jiří Flousek, David Horal, Vojtěch Kodet, Martin Pudil, Jiří Sládeček, Jiří Šírek**

Revizní komise: **Jan Buček, Petra Málková, Vojtěch Stejskal**

Ředitel: **Zdeněk Vermouzek**

rok založení 1926

2 303 členů

10 zaměstnanců

400+ dobrovolníků

341 dárců

8 poboček

6 pracovních skupin

15,2 ha ptačího parku

170+ veřejných akcí

ČSO je dobrovolné zájmové sdružení profesionálů i amatérů zabývajících se ochranou a výzkumem ptáků, pozorovatelů ptactva a milovníků přírody. Posláním ČSO je ochrana přírody a krajiny, zejména výzkum a ochrana ptáků a jejich prostředí a dále ekologická výchova a vzdělávání. ČSO je partnerskou organizací BirdLife International v Česku.

BirdLife International je největší světové sdružení nevládních organizací zaměřených na ochranu ptáků a přírody. Cílem BirdLife je předejít vyhynutí kteréhokoli ptačího druhu; zachovat, případně zlepšit stav ptačích populací; chránit, případně zlepšit stav a zvětšit rozlohu lokalit a prostředí důležitých pro ptáky; prostřednictvím ptáků pomoci chránit přírodní rozmanitost a zlepšit tak kvalitu života lidí.

birdlife.cz

birdlife.org

Druhy

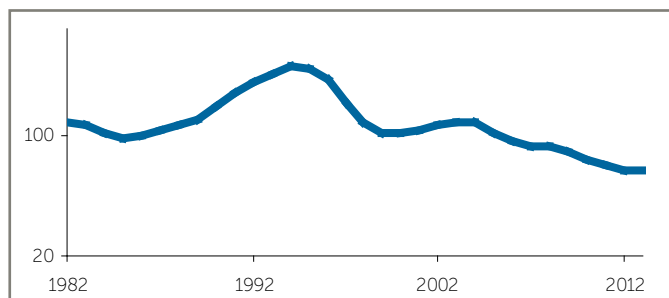
Celoevropské sčítání běžných druhů ptáků běží pod hlavičkou ČSO již dvanáctým rokem. Jedinečné výsledky využívá Evropská komise, OECD, BirdLife International a řada vědců k dalším analýzám; v roce 2013 zmiňme alespoň studii Wildlife Comeback in Europe a článek o rizicích pro lesní druhy ptáků v časopise PlosOne.

Zorganizovali jsme dvě setkání koordinátorů atlasových prací v jednotlivých zemích v rámci přípravy **druhého atlasu hnízdního rozšíření ptáků Evropy**. Výrazně jsme přispěli k tvorbě metodiky pro více než 50 zemí a zahájili jsme práce v terénu.

ebcc.info/pecbm.html

ebcc.info/new-atlas.html

Díky sčítání víme, že polních ptáků u nás stále ubývá.

Pro české území jsme za účasti 80 dobrovolných spolupracovníků vyhodnotili a publikovali **aktuální populační trendy** 118 běžných druhů ptáků. Na jejich základě jsme pro Ministerstvo zemědělství zpracovali Indikátor ptáků zemědělské krajiny 2013, který ukazuje další mírný pokles početnosti polních druhů ptáků.

jpsp.birds.cz

Rozšíření 22 **vzácných („naturových“) druhů** ptáků jsme sledovali v 16 ptačích oblastech za účasti více než 40 dobrovolníků. Pro stát jsme mapovali vzácné druhy v osmi krajích Česka.

V programu **Volná křídla** jsme zdokumentovali 22 případů ilegálního pronásledování ptáků, nezávažnější byla otrava několika desítek dravců na Litoměřicku. Pachatele ČIŽP ani policie bohužel stále nedopadla.

karbofuran.cz

Při ochraně synantropních ptáků na stavbách jsme se zaměřili na ochranu hnízdišť při stavebních úpravách budov a na prevenci nárazů ptáků do transparentních ploch. V Praze jsme prosadili zabezpečení trolejového vedení na mostech proti nárazům ptáků. Vydali jsme 13 certifikátů „**Rorýsí škola**“ a „**Přátelé rorýsů**“. Celkově jsme zachránili několik tisíc ptačích hnízd a úkrytů netopýrů.

rorysi.cz

Naší snahou je, aby čejky i nadále hnízdily na mokřích polích.

Shromáždili jsme téměř tisíc záznamů o aktuálních **hnízdistiích čejky chocholaté** a s jejich pomocí jsme navrhli 648 lokalit, které budou od roku 2015 chráněny pomocí nového agroenvironmentálního opatření v rámci zemědělských dotací (Programu rozvoje venkova).

cejka.birds.cz

Prostředí

Byli jsme hlavním tahounem petice **Za obnovu zemědělské krajiny**, jejímž cílem je, aby peníze z dotací skutečně podporovaly veřejné hodnoty, mezi které zdravá a pestrá krajina patří. Petici, jejíž papírovou podobu podepsalo 25 000 lidí, podpořil mimo jiné i Petiční výbor a Podvýbor pro ochranu přírody a krajiny Parlamentu České republiky. Během roku 2013 byla petice projednávána na obou odpovědných ministerstvech a významně přispěla k tomu, že největší podíl veřejných prostředků v rámci Programu rozvoje venkova směřuje do opatření ve prospěch ochrany přírody.

Na základě dloholetých zkušeností a spolupráce se zemědělci jsme zpracovali **Metodickou příručku pro praktickou ochranu ptáků zemědělské krajiny**, která je určena přímo zemědělcům a kterou vydala AOPK ČR.

zemedelska-krajina.cz

Lokality

Významná ptačí území (IBA) patří k základním programům ČSO, který se opírá o místní, dobrovolně pracující patronátní skupiny. Za spolupráce těchto dobrovolníků jsme se účastnili **94 správních řízení**, z nichž se většina týkala odstřelu a likvidace hnízd chráněných ptáků, hlavně volavek, jestřábů, havranů a krkavců. Mezi důležité kauzy, ve kterých jsme uhájili veřejný zájem na ochraně ptáků a přírody, patří například záměr na vybudování mnoha větrných elektráren v Krušných horách v místech, kde hnízdí poslední populace tetřívků, nebo záměry na pěstování rychle rostoucích topolů na chřástalích loukách na Králickém Sněžníku a v Jizerských horách.

V souvislosti se špatným rozhodnutím státního orgánu jsme se poprvé v historii obrátili na soud. Společnou žalobou s Okrašlovacím spolkem Zdíkovska jsme **zabránili dalšímu drolení jádrových území výskytu tetřeva hlušce** na Šumavě.

Josefovské louky jsou skutečně mokřadním prostředím.

První ptačí park v Česku, **Josefovské louky**, jsme díky četným darům opět rošířili na 15,2 ha. Poprvé se v běžném provozu rozběhl výukový program, o který měly školy velký zájem, zúčastnilo se ho 426 dětí ze 36 školních tříd. Park jsme systematicky propagovali i mezi místní veřejností, bez jejíž podpory nelze dosáhnout úspěchu. Na podzim jsme po dlouhých úředních jednáních plnohodnotně spustili závlahový systém; ke 149 zdokumentovaným ptačím druhům tak jistě brzy přibudou další.

josefovskelouky.cz

Lidé

Počet členů ČSO se zvyšuje sice pomalu, ale vytrvale. I v roce 2013 přibyla zhruba stovka nových členů.

Do sledování přeletu ptáků **Jaro ožívá** se zapojilo na 1200 lidí s 3313 pozorováními. Česko tak udrželo šestou příčku v žebříčku zúčastněných zemí. Program se těší oblibě i u škol, materiály ČSO použilo pro obohacení výuky 171 učitelů z 80 škol.

Slibný start a pozitivní ohlasy jsme zaznamenali na program **Rorýsí školy**, kdy se do aktivní ochrany rorýsích hnízdišť zapojilo celkem 34 škol, prvním šesti jsme mohli udělit certifikát Rorýsí škola.

springalive.net

Pozorování ptáků se u nás ve volném čase věnuje stále více lidí.

Po celém Česku jsme za podpory Meopty uspořádali 110 Vítání ptačího zpěvu a 37 Festivalů ptactva. Celkem se více než **170 veřejných akcí** zúčastnilo přes 4200 návštěvníků.

Publikovali jsme 49. číslo odborného časopisu **Sylvia** a populární magazín **Ptačí svět** poprvé 4x ročně. První monotematické číslo jsme věnovali ptákovi roku, břehulí říční. Pobočky a pracovní skupiny ČSO vydávají dalších 7 odborných periodik, některá z nich pouze elektronicky.

publero.com/title/ptaci-svet

Ve **Faunistické databázi ČSO** jsme shromáždili rovných 154 500 záznamů o pozorování vzácných i běžných druhů ptáků z území Česka. Obliba faunistické databáze jednak ukazuje rostoucí zájem veřejnosti o pozorování ptáků, jednak slouží jako detailní zdroj informací o výskytu a rozšíření ptáků u nás.

avif.birds.cz

Ptákem roku 2013 jsme vyhlásili břehulí říční, přičemž jsme navázali úspěšnou spolupráci s řadou těžebních společností. Generálním partnerem Ptáka roku 2013 byl Lafarge Cement, a.s. Nejen tato společnost se ve svých provozovnách staví k břehulím velice vstřícně.

Stánek ČSO zaujal čestnou prezidentku BirdLife International, Její Císařskou Výsost, japonskou princeznu Takamado.

V červnu jsme se zúčastnili **celosvětového kongresu BirdLife International** v kanadské Ottawě.

Hospodaření

	tis. Kč
Aktiva	10 882
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	20
Stavby	236
Dlouhodobý hmotný majetek	1162
Pozemky	1293
Zboží na skladě	354
Peněžní prostředky	5 562
Odběratelé	626
Ostatní pohledávky	1021
Náklady příštích období	609
Pasiva	9 865
Oprávky	876
Dodavatelé	366
Zaměstnanci	558
Zúčtování sociál. a zdr. poj.	93
Daň z příjmů	120
Ostatní přímé daně	73
Daň z přidané hodnoty	639
Jiné závazky	16
Výnosy příštích období	231
Vlastní jmění	699
Fondy	2 513
Nerozdělený zisk	1999
Podrozvahové účty	1681
Náklady	4 512
Spotřeba materiálu	155
Prodané zboží	-40
Cestovné	168
Náklady na reprezentaci	2
Ostatní služby	1 695
Mzdové náklady	1 436
Zákonné sociální pojištění	230
Daň z nemovitostí	3
Kurzové rozdíly	2
Jiné ostatní náklady	218
Odpisy	5
Zůstatková cena prodl. majetku	48
Poskytnuté příspěvky	437
Daň z příjmu z běžné činnosti (splatná)	201
Výnosy	5 529
Tržby z prodeje služeb	3 808
Tržby za zboží	298
Úroky	7
Jiné ostatní výnosy	48
Přijaté příspěvky	28
Přijaté členské příspěvky	733
Provozní dotace	607
Hospodářský výsledek	1 017

Kladný hospodářský výsledek bude použit ke krytí případných ztrát v dalších letech.

Dárci

Za podporu v roce 2013 děkujeme všem individuálním dárcům, kteří dohromady podpořili činnost České společnosti ornitologické 525 tisíci Kč:

Dárci nad 10 000 Kč

Beneš Rudolf, Bezecná Vlastimila, Bouda Martin, Cenedese Fabio, Filípek Jiří, Grim Tomáš, Petrák Petr, Pleskotová Eva, Souček Jaroslav, Stejskal Václav

Dárci nad 1000 Kč

Andrla Jaromír, Bednář Jiří, Benda Pavel, Beran Václav, Blažek Miloš, Brožová Michaela, Cepáková Eva, Čamlík Gašpar, Čihák Kamil, Čížek Daniel, Dobeš Vlastimil, Dvořáčková Dagmar, Dykast Vladislav, Faktor František, Fejfar Martin, Flousek Jiří, Franc Jiří, Frencl Milan, Gibas Petr, Havlíček Jan, Hladká Eva, Hora Jan, Hornek Jiří, Hrdlička Vilém, Hronovský Aleš, Hrubý Jiří, Hynková Dagmar, Jäger Jindřich, Jančaříková Hana, Jelínková Zdeňka, Jirák Václav, Kjučuková Dagmar, Kletenský Jiří, Kocourek Ivan, Kocourková Dana, Kocúr Kamil, Kolka Petr, Konrady Stanislav, Korittová Veronika, Kořista Jan, Kovář Václav, Kovářová Radka, Kremláčková Edita, Křivánek Jan, Křivká Vilma, Křivský Jan, Kubík Bohumil, Kubiska Miroslav, Lachout David, Librova Hana, Lukáš Vojtěch, Macková Eva, Macků Tomáš, Málek Karel, Martinová Danuše, Matějíčková Jana, Matrková Jana, Michálek Břeněk, Mikešová Denisa, Nájemník Václav, Nekolová Běla, Němcová Marta, Nikl Vilém, Nohová Jaroslava, Nosek Tomáš, Oškera David, Páleníček Zdeněk, Paštika Jiří, Pávek Karel, Pavlů Zbyněk, Peterek Tomáš, Petro Radim, Plachta Karel, Pocová Ludmila, Pochmon František, Pojarová Martina, Poprach Karel, Poštulka Martin, Procházka Jan, Procházka Vojtěch, Pudil Petr, Rapos Vladimír, Reif Jiří, Rejmanová Lenka, Richterová Marie, Rychlý Jan, Sinecký Pavel, Smola Jan, Soldán Pavel, Souček Vladimír, Součková Veronika, Stříteský Jan, Suchecká Barbora, Svěcený Jan, Šabat Filip, Šíchová Eva, Škantová Svatava, Škorpíková Vlasta, Škorpilová Jana, Škrott Milan, Šmídová Ludmila, Šmilauer Petr, Šrámek Petr, Šrámková Dagmar, Štěpánková Blanka, Štrégl Libor, Tichaiová Martina, Tomsová Jiřina, Vachout Ladislav, Vejsada Luděk, Vermouzek Jan, Vermouzek Pavel, Vermouzek Zdeněk, Veselý Jaromír, Veselý Jaromír, Veselý Martin, Viduna Richard, Vodička Jan, Voříšek Petr, Votýpka Jan, Werner Adolf, Zajíc Jiří, Zavadil Michal.

Srdečně děkujeme i dalším 208 dárcům, kteří podpořili práci ČSO částkou do 1000 Kč.

Bez vaší pomoci by byl přehled úspěchů mnohem kratší!

Partneři

Donorům a partnerům děkujeme za finanční pomoc a spolupráci v roce 2013: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, CEMEX Czech Republic, s.r.o., CK Primaroute, Českomoravská myslivecká jednota, Českomoravský štěrtek, a.s., Československá obchodní banka, a.s., EKG, s.r.o., Eurovia – Kamenolomy, a.s., Klub ekologické výchovy, britská Královská společnost pro ochranu ptáků (RSPB), Krkonošský národní park, Lafarge Cement, a.s., LB Minerals, Magistrát Hlavního města Prahy, Meopta-optika, s.r.o., MÍČ Systém, Ministerstvo zemědělství ČR, Mitsubishi Corporation Fund for Europe and Africa, Nadace Český literární fond, Nadace Partnerství, Nadace VIA, Národní park České Švýcarsko, Národní park Podyjí, ORNIS Muzea Komenského, PRO-BIO s.r.o., Program švýcarsko-české spolupráce, Rada vědeckých společností, nizozemský Statistický úřad (CBS), Swarovski Optik, Vojenské lesy a statky, s.p., Zelená domácnost.com.

Poděkování

Zvláštní poděkování patří generálnímu partneru Vítání ptačího zpěvu a Festivalu ptactva, společnosti **Meopta-optika, s.r.o.**, a generálnímu partneru Ptáka roku 2013, společnosti **Lafarge Cement, a.s.**

Děkujeme i **všem členům, zvláště spolupracovníkům** programů občanské vědy, členům patronátních skupin IBA, členům pracovních skupin, redakčních rad a všem dalším, kteří dobrovolnou prací ve volném čase přispívají k poznávání a ochraně ptáků i našeho společného prostředí. Poděkování náleží i autorům často vyžádaných, ale nehonorovaných článků a všem fotografům, kteří zdarma poskytují své fotografie pro naplňování poslání ČSO.

